

Змістові та процесуальні складові підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти

А. Г. Поліхроніди

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна
Corresponding author. E-mail: aglayap@gmail.com

Paper received 22.06.20; Accepted for publication 14.07.20.

<https://doi.org/10.31174/SEND-PP2020-236VIII94-13>

Анотація. У статті представлено поетапну характеристику змістових та процесуальних складових підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти. Презентовано мету мотиваційно-настановчого, інформаційно-змістовного та діяльнісно-рефлексивного етапів, а також представлено специфіку лекційних занять та особливості проведення практичних – у формі відкритої трибуни, круглого столу, тренінгів, кейс-стаді. Доведено, що запропоновані лекційні та практичні заняття сприяють формуванню готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти, про що свідчать результати діагностування.

Ключові слова: інклюзивна освіта, майбутній учитель музичного мистецтва, професійна діяльність в умовах інклюзивної освіти, готовність до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти, етапи підготовки, інтерактивні методи навчання.

Вступ. Інклюзивна освіта як одна з основних тенденцій розвитку сучасної освітньої практики, поширившись в Україні швидкими темпами, випередила розробку в педагогічній науці теоретичних підходів у цьому напрямі та експериментальні дослідження. Важливим аспектом у реалізації інклюзивної освіти є відповідна підготовка педагогічних кадрів: фахівцям усіх без винятку педагогічних спеціальностей необхідно мати ґрунтовні знання щодо особливостей навчання учнів з особливими потребами та бути готовими до виявлення освітніх потреб у таких дітей, організації їх навчання спільно з іншими однолітками, здійснення якісної взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу тощо. Зважаючи на це, актуальною є проблема підготовки вчителів музичного мистецтва як професіоналів, у яких сформована готовність до здійснення професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти.

Короткий огляд публікацій з теми. Вагомий внесок в обґрунтування й розвиток загальних тенденцій і проблем інклюзивної освіти, аналіз її основних характеристик здійснили зарубіжні та вітчизняні вчені, які приділили значну увагу підготовці фахівців до впровадження інклюзивної освіти: Н. Артюшенко, О. Будник, А. Колупаєва, О. Кузьміна, М. Малофєєв, Ю. Найда, Н. Софій, З. Шевців, Ю. Шумиловська та ін. У сучасних музично-педагогічних дослідженнях розробляються проблеми підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до різних аспектів майбутньої професійної діяльності: організації спільної навчальної діяльності учнів (Т. Борисенко), естетичного виховання підлітків засобами арт-терапії (У. Дутчак), використання музики як засобу саморегуляції функціонального стану учнів (Н. Євстігнєєва) тощо. Водночас питання підготовки до професійної діяльності вчителів музичного мистецтва в умовах інклюзивної освіти залишилося без належної уваги дослідників.

Метою статті є поетапна характеристика змістових та процесуальних складових підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти.

Матеріали й методи. Для досягнення мети були використані такі загальнонаукові методи: аналіз, синтез, узагальнення, систематизація сучасної наукової психолого-педагогічної літератури; статистичні методи кількісного аналізу емпіричних результатів дослідження.

Результати та їх обговорення. Аналіз теоретико-методологічних положень досліджуваної проблеми, а також результати констатувального етапу експерименту довели необхідність цілеспрямованої підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти, у зв'язку з чим актуальністю набуло питання моделювання цього процесу, що відображає системне розуміння та сприйняття досліджуваної проблеми. Методикою формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти проведеного дослідження було передбачено реалізацію експериментальної моделі в три етапи, а саме: мотиваційно-настановчий, інформаційно-змістовний, діяльнісно-рефлексивний. На формувальному етапі експериментального дослідження було впроваджено в освітній процес елективний курс «Основи професійної діяльності вчителів музичного мистецтва в умовах інклюзивної освіти». Наголосимо, що для розробки та підготовки змісту лекційних і практичних занять були використані науково-методичні дослідження сучасних зарубіжних і вітчизняних учених-практиків, зокрема: В. Драганчук, Н. Євстігнєєвої, Н. Квітки, А. Колупаєвої, Л. Савчук, О. Тихонової та ін. [1; 2; 3; 5; 7 та ін.]. Схарактеризуємо проведenu роботу на кожному етапі детальніше.

Мета першого етапу (мотиваційно-настановчий) полягала у формуванні позитивного емоційного ставлення до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти та до дітей з особливими освітніми потребами зокрема. Мета конкретизувалася такими завданнями: формування настанови на емпатійний спосіб взаємодії з дітьми з особливими освітніми потребами та мотивації до роботи з ними; толерантного ставлення до дітей з особливими освітніми потребами та їх батьків,

розвиток емпатійних здібностей; формування розуміння інклюзивного потенціалу музики.

На цьому етапі було висвітлено такі теми елективного курсу «Основи професійної діяльності вчителів музичного мистецтва в умовах інклюзивної освіти»: «Вплив музичного мистецтва на дітей з особливими освітніми потребами» і «Толерантність та емпатія як соціально-психологічні якості особистості», проведено практичні заняття у формі відкритої трибуни «Інклюзія й музика: забаганка чи необхідність» і круглого столу «Сучасний учитель музичного мистецтва як провідник змін», а також тренінгові заняття («Толерантність та емпатія в просторі інклюзії», «Різні діти – різні ми»).

Лекційне заняття «Вплив музичного мистецтва на дітей з особливими освітніми потребами» передбачало поєднання презентації теоретичного матеріалу й залучення до його обговорення здобувачів, а також виконання ними творчих завдань. Наприклад: здобувачі визначали особливості впливу музичного ритму, гучності, висоти та тембру звуку на психофізіологію людини; обирали різнохарактерні різностильові твори й порівнювали засоби музичної виразності; добирали музичні твори, які ілюструють різні емоції, та відповідні до них типи дихання (за схематичними зображеннями дихальних рухів, що подає В. Медушевський), заповнювали таблицю «Дихання – чутливий барометр емоційного стану», робили висновки тощо.

Специфіка проведення практичного заняття «Інклюзія й музика: забаганка чи необхідність», яке відбувалося у формі відкритої трибуни, полягала в тому, що кожен міг вийти до «відкритої трибуни» і звернутися до інших, розкриваючи своє розуміння проблеми, шляхів її розв'язання. На початку практичного заняття учасникам відкритої трибуни було запропоновано презентацію про позитивний вплив музичного мистецтва на дітей з особливими освітніми потребами, що значно полегшує процес їх соціалізації. Найбільше відгуків та бурхливого обговорення серед здобувачів викликали приклади, продемонстровані у відео фрагментах, зокрема історія про двох обдарованих музикантів Дерека Паравичині та Федора Назарова (з розладами аутистичного спектру).

Продовжувався перший етап проведенням круглого столу «Сучасний учитель музичного мистецтва як провідник змін», мета якого полягала в усвідомленні майбутніми вчителями музичного мистецтва викликів, що постають перед сучасною школою і ролі мистецтва в модернізації її змісту, нових професійних ролей і завдань учителя музичного мистецтва в контексті реформених змін, зокрема запровадження інклюзивного навчання в закладах загальної середньої освіти. Здобувачі готували презентацію з теми «Музика в інклюзивному просторі» про важливість музики для дітей з особливими освітніми потребами та ролі вчителя музичного мистецтва в інклюзивній освіті. Під час заняття здобувачі залучалися до обговорення й таких питань: про значення музичного мистецтва для дітей з особливими освітніми потребами; необхідність включення вчителя музичного мистецтва до команди психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими потребами в умовах закладу за-

льної середньої освіти; важливість командної співпраці вчителя музичного мистецтва, психолога, логопеда щодо здійснення корекційної роботи й т. ін.

Реалізації меті першого етапу формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до роботи в умовах інклюзивної освіти сприяла й серія тренінгових занять, в основу яких були покладені вправи сучасних дослідників-практиків (О. Махалкіна, Ю. Терюшкова та ін.), адаптовані до проблеми та контингенту.

Основна мета тренінгу «Толерантність та емпатія в просторі інклюзії» полягала у формуванні педагогічної толерантності та емпатійних здібностей до «нетипових» дітей через «проживання» подібного досвіду, вихованні гуманного ставлення до дітей з особливими освітніми потребами. Основний зміст заняття було реалізовано за допомогою вправ «Марка», «Чудо-дерево», «Банк толерантності та емпатії», «Зрозумій мене», «Увійди в роль людини з особливими освітніми потребами» тощо.

Тренінг «Різні діти – різні ми» мав на меті сприяти пізнанню майбутніми вчителями музичного мистецтва психологічних особливостей дітей з особливими потребами; розширенню уявлення в учасників тренінгу про способи і правила спілкування з дітьми з особливими потребами та зняття тривожних станів у таких контактах; виробленню внутрішньої позитивної позиції щодо дітей з особливими освітніми потребами і до професійної діяльності в умовах інклюзії в цілому. Тренінг проходив у три етапи: підготовчий (знайомство учасників тренінгу та створення сприятливої обстановки; учасники визначали свої ставлення й почуття до дітей з особливими освітніми потребами, розповідали про місця й форми спілкування з ними; визначали основні страхи й проблеми, які можуть виникнути або виникали в процесі спілкування); теоретичний (знайомство з основними категоріями дітей з особливими освітніми потребами; обговорення основних психологічних особливостей дітей з виділених груп; знайомство з особливостями спілкування таких дітей з членами суспільства; виділення головних труднощів взаємодії дітей з особливими освітніми потребами зі здоровими людьми); основний (тренінгові вправи, метою яких було усвідомлення й розуміння проблем дітей з особливими потребами, їх обговорення; знайомство з листом від дітей з проблемами в розвитку до здорових людей та його аналіз); завершальний (обговорення конкретних проблем у спілкуванні, виділених учасниками тренінгу, відпрацювання прийнятних стилів поведінки; вправи для зняття емоційної напруги; рефлексія тренінгу від кожного учасника). Отже, описана робота була спрямована на розвиток у майбутніх учителів музичного мистецтва толерантності та емпатії до дітей з особливими освітніми потребами як чинника їх успішної професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти.

Мета другого етапу – інформаційно-змістовного – систематизація знань щодо специфіки функціонування інклюзивного навчального середовища та професійної діяльності в ньому вчителя музичного мистецтва. На цьому етапі було прочитано лекції «Інклюзивна освіта як соціально-педагогічний феномен», «Технології інклюзивної освіти в професійній діяльності

вчителів музичного мистецтва), під час яких використовувалися інтерактивні методи навчання, а також низка творчих завдань. Опишемо деякі з них.

На лекційному занятті «Інклюзивна освіта як соціально-педагогічний феномен» було розкрито сутність основних понять і базових принципів та функцій інклюзії. Дотримуючись порядку реалізації методу асоціацій, майбутні вчителі музичного мистецтва з'ясували сутність таких понять, як: «інклюзія», «інтеграція», «мейнстриминг», «інклюзивна освіта», «інклюзивне навчання», «інклюзивне навчальне середовище» тощо. Наприклад, працюючи над визначенням поняття «інклюзія», кожен учасник добрав по 2-3 слова, з якими асоціювалося запропоноване поняття. Із утвореного смислового ряду асоціацій здобувачами виділялися ті слова, котрі найточніше відображали сутність запропонованого поняття. Завершувалася робота аналізом одержаного результату. Узагальненню всіх понять, які мають розуміти й оперувати майбутні вчителі, сприяв прийом візуалізації «хмари слів». Використовуючи спеціальні програми (наприклад, Wordcloud.pro), здобувачі візуалізували термінологію лекційного заняття, що сприяло швидкому запам'ятовуванню основних термінів, важливих для розуміння інклюзії.

Під час лекційного заняття «Технології інклюзивної освіти в професійній діяльності вчителів музичного мистецтва» були окреслені пріоритетні напрями впровадження інноваційних технологій у навчання дітей з особливими потребами, а саме: сприяння соціальному, емоційному та когнітивному розвитку кожної дитини з тим, щоб вона відчувала себе неповторним, повноцінним учасником суспільного життя. Оскільки групове обговорення максимально підвищує активність і внесок кожного учасника, стимулює вільний обмін думками, збільшує ймовірність того, що учасники краще зрозуміють позиції інших, більше зважатимуть на них тощо, для аналізу кейсів «Методичні системи Е. Жак-Далькроза, З. Кодая, К. Орфа» була організована робота в групах. Після вивчення кейсів майбутні вчителі повинні були обговорити та з'ясувати проблемні питання, наприклад: «Яке значення провідних методичних систем масового музичного виховання дітей в умовах інклюзивного навчання?», «Визначте можливості їх практичного використання в системі корекційної роботи з дітьми, які мають особливі потреби».

Практичними заняттями другого етапу стали кейс-стаді «Особливі освітні потреби дітей та врахування їх в організації навчання на уроках музичного мистецтва» й «Адаптації та модифікації». Практичні заняття передбачали дотримання процедури організації кейс-стаді як навчання, що використовує опис реальних ситуацій. Доцільність вибору методу кейс-стаді пов'язана з його педагогічним ефектом, оскільки, за узагальненням дослідників (Ю. Сурмін, В. Маліванчук та ін.) [6; 4 та ін.], розвиває такі кваліфікаційні характеристики особистості, як здатність до аналізу й діагностики проблем, уміння чітко формулювати й висловлювати свою позицію, спілкуватися, дискутувати, сприймати й оцінювати інформацію, яка надходить у вербальній і невербальній формах [6; 4 та ін.]. Отже, кейс-стаді як метод навчання сприяє фор-

муванню професійних та особистісних властивостей людини, формує в неї почуття впевненості в собі, що вкрай необхідне для педагогів, які працюватимуть з дітьми з особливими освітніми потребами.

Мета третього етапу (діяльнісно-рефлексивний) полягала у формуванні в майбутніх учителів музичного мистецтва вмінь та навичок ефективної професійної діяльності в умовах інклюзивної світи. На цьому етапі були прочитано лекцію «Сучасні психолого-педагогічні методи навчання і виховання в професійній діяльності вчителя музичного мистецтва в умовах інклюзії», під час якої також використовувалися інтерактивні методи. Наведемо приклад реалізації методу мозкового штурму: здобувачі об'єднувалися в групи з метою вирішення проблемних питань («Які методи, на Вашу думку, є найбільш доречними на уроках музичного мистецтва в умовах інклюзії?»). На першому етапі учасники активно висували свої ідеї в групах (кожна група мала підготувати 5-8 методів). На другому етапі – оцінювалися та обговорювалися ідеї, здійснювалося ранжування їх за рівнем значущості, поділ на групи тощо. У результаті роботи перші позиції в проранжованому переліку зайняли насамперед інтерактивні методи, зокрема: «диригент», «мікрофон», «робота в парах», «робота в малих групах», а також дидактичні ігри, методи музикотерапії тощо. Здобувачі доходили висновку, що інтерактивні методи найбільше відповідають особистісно зорієнтованому підходу.

Окрема увага під час лекційного заняття була відведена методу музикотерапії, у зв'язку з чим розглядалося питання «Музикотерапія і її вплив на особистість» і здобувачі мали змогу отримати уявлення про терапевтичні функції музики. Творчі завдання, які підсумовували роботу щодо методу музикотерапії, передбачали опрацювання кейсів «Музикотерапевтичні школи і напрями»; визначення основних принципів музично-терапевтичних методик, що використовують психоемоційний вплив музики; виокремлення спільних і відмінних рис музикотерапії та навчання музики тощо.

Практичними заняттями третього етапу було такі: практичні вправи «Музикотерапія в інклюзивному просторі», ділова гра «Використання музикотерапії на уроках музичного мистецтва», ігрове моделювання з теми «Сучасний урок музичного мистецтва в інклюзивній школі». Опишемо їх докладніше.

У підготовці практичного заняття «Музикотерапія в інклюзивному просторі» було використано науково-методичні напрацювання А. Гельбак, Н. Квітки, Л. Литвинчук, А. Руденок та ін., які досліджують та використовують методики для розвитку емоційно-вольової сфери, мовлення дітей з особливими потребами, активізації їхньої діяльності та інтересів у музично-творчій діяльності. Особливості використання музикотерапії в корекційно-реабілітаційній роботі з дітьми з особливими потребами майбутні вчителі музичного мистецтва вивчали за допомогою низки творчих вправ. Наприклад: ознайомившись із сутністю основних принципів організації музичних тренінгів у музичній терапії (ізопринципом та левел-принципом), здобувачі добирали музичний матеріал, дотримуючись динаміки кожного із принципів; доби-

рали відповідні музичні твори для кожної із форм пасивної (рецептивної) музикотерапії; дотримуючись алгоритму, склали програму музичного репертуару для сеансу пасивної музикотерапії за відповідною динамікою та демонстрували фрагмент заняття тощо.

Метою ділової гри «Використання музикотерапії на уроках музичного мистецтва» було формування практичних умінь і навичок застосовувати різні види корекційно-розвивальної роботи з музикотерапії у педагогічній практиці; вмінь оцінювати свою роботу в ролі, що виконується. У діловій грі було поєднано два принципи навчання: принцип моделювання майбутньої фахової діяльності і принцип проблемності. Так, для вирішення пошукових, дослідницьких завдань учасники гри були поділені на групи. Кожна група отримувала характеристику класу, в якому навчаються діти з особливими освітніми потребами, та тему уроку музичного мистецтва. Завдання полягало в підготовці та проведенні фрагментів занять з використанням музикотерапії за моделями: 1) музика + рух = виконання фізичних, дихальних, ритмічних вправ, вільних рухів під музику; пластичне інтонування; інсценізації пісень; музично-рухливі ігри; 2) музика + спів = вокалотерапія («караоке», хоровий спів, спів в ансамблі, сольний спів, підспівування іншим виконавцям або інструментальному супроводу); 3) музика + гра на музичних інструментах = використання шумових інструментів з інструментарію К. Орфа, гра в ансамблі з учителем; 4) музика + малюнок = малювання під музику.

Ігрове моделювання «Сучасний урок музичного мистецтва в інклюзивній школі» мало на меті формування та вдосконалення вмінь планувати урок музичного мистецтва, враховуючи та відображаючи в ньому роботу з дітьми з особливими освітніми потребами; формування навичок визначати пріоритети в навчальних цілях, формулювати навчальні цілі, визначати зміст навчання для учнів з особливими освітніми потребами. Оскільки насамперед робота була спрямована на вивчення специфіки визначення навчальних цілей для учнів з особливими освітніми потребами, то процедура виконання передбачала попереднє ознайомлення з правилами гри та матеріалами щодо таких запитань: «Система формулювання цілей SMART», «Чим зумовлений вибір навчальних цілей для учнів з особливими освітніми потребами?», «Як визначити пріоритетність і функціональність цілей?». Виконання практичного завдання передбачало роботу в групах: кожна група шляхом «мозкового штурму» визначала й формулювала по три навчальні цілі для дітей, характеристика яких була представлена в кейсах. По завершенню першого етапу практичного заняття майбутні

вчителі отримували якісні та кількісні характеристики-описи класів, у тому числі дітей з особливими освітніми потребами. Виходячи із запропонованих характеристик – працювали з технологічною картою уроку, в якій потрібно було відобразити весь процес діяльності на уроці з урахуванням включення до нього дітей з особливими освітніми потребами.

Запропоновані лекційні та практичні заняття елективного курсу «Основи професійної діяльності учителів музичного мистецтва до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти» сприяли формуванню готовності вчителів музичного мистецтва до професійної діяльності в умовах інклюзії, про що свідчать результати діагностування (табл. 1).

Таблиця 1. Загальні рівні готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти на прикінцевому етапі експерименту

Рівні Група	Високий	Достатній	Середній	Низький
	%	%	%	%
ЕГ	15,2	49,1	27,7	8
КГ	4,7	12,3	42,4	40,6

Як свідчать дані рис. 1 у майбутніх учителів музичного мистецтва експериментальної групи відбулися значні позитивні зміни щодо рівнів готовності до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти. Так, відтепер високого рівня досягли 15,2% респондентів, достатнього – 49,1% респондентів. На середньому рівні залишилося 27,7% і на низькому – 8%. Щодо майбутніх учителів музичного мистецтва контрольної групи, то на прикінцевому етапі у них відбулися незначні позитивні зміни. Так, високий рівень готовності до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти виявлено у 4,7% майбутніх педагогів; достатній у 12,3%; на середньому рівні залишилося 42,4% і на низькому – 40,6% майбутніх учителів музичного мистецтва.

Висновки. Збільшення показників сформованості готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти пояснюється тим, що, занурюючись у зміст спеціальної підготовки, майбутні вчителі музичного мистецтва звертали увагу на значимість спеціальних знань щодо організації навчальної та корекційної роботи з дітьми з особливими потребами на уроках музичного мистецтва. Цьому сприяли також постійний аналіз і виявлення проблем у процесі підготовки майбутніх педагогів, вибір й обґрунтування засобів і способів побудови освітнього процесу під час практичної підготовки, а також застосування інтерактивних методів навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Драганчук В. М. Музична психологія і терапія. Луцьк: Східноєвр. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2016. 230 с. URL: <http://esnuir.eunu.edu.ua/handle/123456789/9393>.
2. Євстїгнєєва Н. І. Підготовка майбутнього вчителя до використання музики як засобу саморегуляції функціонального стану учнів: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Вінниця, 2005. 23 с.
3. Колупаєва А. А., Савчук Л. О. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання. Київ: АТОПОЛ, 2011. 274 с.
4. Маліванчук В. І. Роль сучасних освітніх технологій у формуванні ділових якостей студентів. *Вісник Київського інституту бізнесу та технологій*. 2019. № 3 (42). С. 25–32. URL: <file:///C:/Users/comp/Downloads/30-Article%20Text-53-1-10-20200123.pdf>.
5. Методичний посібник з музикотерапії для дітей дошкільного віку зі складними порушеннями психофізичного розвитку / укладач Н. Квітка. Київ, 2013. 82 с.

6. Сурмін Ю. П. Кейс-метод: становлення та розвиток в Україні. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. 2015. № 2. С. 19–28.
7. Тихонова Е. В. Музыкальная психотерапия в художественном образовании школьников. Екатеринбург, 2011. 84 с.

REFERENCES

1. Drahanchuk, V. M. Music psychology and therapy. Lutsk, 2016. 230 p.
2. Yevstihnieieva, N. I. Preparing the future teacher for the use of music as a means of self-regulation of the functional state of students. *Extended abstract of candidate's thesis*. Vinnytsia, 2005. 23 p.
3. Kolupaieva, A. A., & Savchuk. *Children with special educational needs and organization of their education*. Kyiv: АТОPOL, 2011. 274 p.
4. Malivanchuk, V. I. The role of modern educational technologies in the formation of business qualities of students. *Bulletin of the Kyiv Institute of Business and Technology*. 2019. № 3. P. 25–32. Retrieved from file:///C:/Users/comp/Downloads/30-Article%20Text-53-1-10-20200123.pdf.
5. Methodical manual on music therapy for preschool children with complex disorders of psychophysical development / Kvitka, N. Kyiv, 2013. 82 23 p.
6. Surmin, Yu. P. Case method: formation and development in Ukraine. *Bulletin of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine*. 2015. № 2. P. 19–28.
7. Tykhonova, E. V. Musical psychotherapy in the art education of schoolchildren. Ekaterinburh, 2011. 84 p.

Substantive and processual components of training future music teachers for professional activities in the context of inclusive education

A. Polychronidi

Abstract. The article presents a step-by-step description of the content and procedural components of training future music teachers for professional activities in an inclusive education. The purpose of motivational-instructive, information-content and activity-reflective stages is presented, and also the specifics of lectures and features of carrying out practical classes – in the form of an open tribune, a round table, trainings, a case-stage are presented. It is proved that the proposed lectures and practical classes contribute to the formation of readiness of music teachers for professional activity in the conditions of inclusion, as evidenced by the results of diagnosis.

Keywords: *inclusive education, future teacher of music art, professional activity in the conditions of inclusive education, readiness for professional activity in the conditions of inclusive education, stages of preparation, interactive teaching methods.*